

Procés participatiu del Pla d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya

Document resum

Direcció General del Patrimoni Cultural

Gener 2020

Antecedents

El Govern de la Generalitat, mitjançant l'Acord d'11 de desembre de 2018, aprovà el projecte del **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** amb els objectius bàsics de:

- a) Revisar, completar i actualitzar el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) a partir de la seva valoració i diagnosi.
- b) Conèixer l'entorn, les tendències i les forces de canvi que afectaran els arxius en els propers anys.
- c) Revisar les polítiques del Govern i elaborar un conjunt de mesures estratègiques que marquin les actuacions i les inversions necessàries en l'horitzó Arxius 2030.

El Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya s'entén una eina imprescindible per conèixer l'estat actual dels arxius a Catalunya i les seves necessitats a llarg termini. Es tracta d'un instrument transversal, que ha d'elaborar el Departament de Cultura en col·laboració amb els departaments de Presidència, Polítiques Digitals i Administració Pública i Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència. Ha de servir per dissenyar les actuacions i inversions del Govern a l'àmbit dels arxius i les propostes de desplegament i modificació de l'actual marc normatiu.

El govern va determinar que el Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya s'havia d'elaborar mitjançant un **procés participatiu obert als professionals, institucions i associacions de l'àmbit dels arxius i la gestió de documents, tant en el sector públic com en el privat**. Així mateix, s'ha de comptar amb l'**assessorament d'experts** per encertar en la diagnosi i amb estudis comparatius amb altres models de sistemes arxivístics.

En compliment de l'Acord del Govern, el Departament de Cultura ha impulsat un debat de país entre tots els agents implicats:

- ✓ Per establir les bases d'un pla estratègic que defineixi un model de qualitat i d'èxit dels arxius i la gestió documental.
- ✓ Amb la voluntat d'incorporar totes les perspectives i tots els actors perquè aportin propostes i permetin assolir un consens el més ampli possible.

El procés participatiu s'ha dividit en dues fases consecutives:

- a) Convocatòria oberta als professionals i empreses del sector dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades (gener – març 2019)
- b) Convocatòria de taules d'experts per interpretar les dades obtingudes, aprofundir la diagnosi i elaborar propostes per al pla estratègic (juliol 2019)

Objecte del present document

El present document s'elabora com a conclusió del procés participatiu del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya, d'acord amb l'Acord de Govern, amb l'objecte d'ésser presentat i debatut en la comissió permanent de la Comissió Nacional d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya convocada per al dia 13 de desembre de 2019.

El procés participatiu del Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya

Els processos participatius de la Generalitat de Catalunya

Els processos participatius impulsats per la Generalitat de Catalunya tenen els objectius principals d'afavorir una manera diferent de funcionar de l'administració i un canvi de paradigma de les seves relacions amb la ciutadania. Els tres pilars que sustenten la participació ciutadana són els següents:

- a) Aprofitar el coneixement i l'experiència dels agents i ciutadania implicada per fer millors polítiques (intel·ligència col·lectiva).
- b) Aconseguir un major consens, legitimitat i una implementació més eficient de les polítiques (legitimitat de l'acció pública).
- c) Contribuir a l'apoderament ciutadà, a crear espais de relació i fer pedagogia sobre els processos de presa de decisions (ciutadania i cultura democràtica).

Un procés participatiu s'ha d'obrir per a temes rellevants, en situacions d'absència de conflicte greu (en aquests casos és més efectiva la mediació) i sobre temes en els quals l'administració tingui capacitat real d'incidència per a no generar frustració. Els processos participatius estan pensats per afrontar temes complexos i transversals, que impliquen a diferents actors i exigeixen continuïtat en el temps i transparència per part de l'administració pública.

Objectius i límits del procés participatiu del Pla d'arxius i gestió documental

Els continguts i objectius del procés participatiu es van elaborar amb la col·laboració de la Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals del Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència. Van ser debatuts i aprovats en el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya: sessió de la comissió permanent de 8 de novembre de 2018 i sessió plenària de 5 de desembre de 2018).

Els **objectius específics** dels procés participatiu han estat els següents:

- a) Valorar l'aplicació que s'ha fet de la Llei 10/2011, d'arxius i documents.
- b) Revisar el desplegament del Sistema d'Arxius de Catalunya.
- c) Pensar una visió de futur dels arxius i la gestió documental en l'horitzó 2030.
- d) Aportar reflexions sobre les tendències, forces de canvi, reptes i oportunitats del sector.
- e) Revisar les polítiques del govern.
- f) Proposar, si s'escau, canvis legislatius i normatius.

La primera fase del procés participatiu –taules territorials– es va realitzar sense condicionants per afavorir el debat i impulsar les aportacions i propostes dels participants. El juny de 2019, amb l'assessorament de la Direcció General de Participació Ciutadana, es van publicar els **límits del debat** de les taules d'experts per acomodar aquesta nova fase del procés a les directrius de participació de la Generalitat de Catalunya:

- a) El procés participatiu pot generar iniciatives i actuacions, la viabilitat econòmica de les quals ha de tenir en compte la disponibilitat pressupostària que ve marcada pel creixement establert pel govern.
- b) La definició de l'organigrama de l'àrea d'arxius i gestió documental del Departament de Cultura no és objecte de debat del procés participatiu. Sí que ho és el model de governança del Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC), que el govern establirà a partir de les propostes i suggeriments que sorgeixin del Pla d'Arxius i Gestió Documental.
- c) Per la seva complexitat, els canvis legals que es proposin han d'estar ben argumentats, particularment en aquells temes transversals que afectin al conjunt de l'administració de la Generalitat, a competències d'altres administracions i a lleis marc estatals. El seu desplegament ha de ser objecte de consens per tots els actors implicats per tal que siguin viables.

La primera fase del procés participatiu (gener – març 2019)

La primera fase del procés participatiu es va concretar en una convocatòria oberta a tots els actors implicats en l'arxivística i la gestió documental a Catalunya: actors directes, que són els professionals i empreses dels sectors públic i privat; i actors socials, és a dir, les associacions i col·lectius del sector. Es van convocar **set taules presencials** a Sant Feliu de Llobregat (06/02/2019); Terrassa (07/02/2019); Tarragona (13/02/2019); Lleida (20/02/2019); Girona (27/02/2019); Barcelona (06 i 07/03/2019); i Granollers (13/03/2019).

En total hi van acudir **237 persones** (39% cens de l'Estadística d'Arxius 2015). Una anàlisi de la participació mostra una gran majoria d'arxivistes i professionals del sector públic (81,8%). En quan a les administracions on presten els seus serveis, la major part treballen a arxius i serveis d'arxius de la Generalitat (44,1%) seguit dels treballadors de l'administració municipal (29,2%). Els **eixos del debat** van ser els següents:

a) **El Sistema d'Arxius de Catalunya.**

Percepció del SAC, capçalera del SAC, revisió de la llei 10/2001 d'arxius i documents, cooperació institucional.

b) **Governança i funcionament dels arxius.**

Rol dels arxius en el segle XXI, equipaments, professionals i formació.

c) **Gestió dels documents, de la informació i la transparència.**

Gestió documental, arxiu electrònic, accés, transparència i governança de les dades

d) **Memòria i patrimoni, els arxius en la societat digital.**

Prevenició, conservació, inventariat i digitalització del patrimoni documental.

e) **Arxius i entorn, visibilitat i projecció dels arxius catalans.**

Comunicació dels arxius, coneixement, educació, investigació, projecció internacional.

f) **La indústria dels arxius i la gestió documental.**

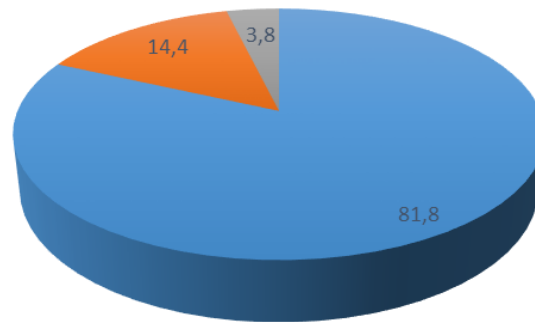
Empresa privada, cooperació i externalització de serveis.

La Direcció General del Patrimoni Cultural va penjar en la web del Departament de Cultura el document resum de les set taules territorials.¹

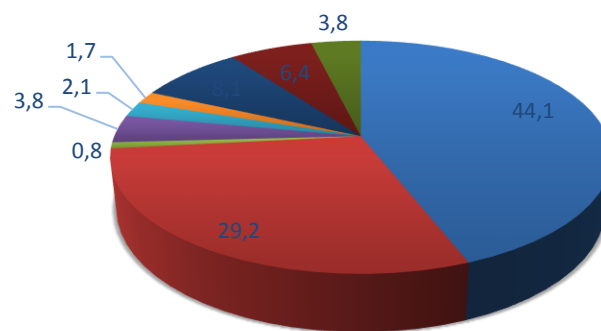
1

https://cultura.gencat.cat/web/.content/dgpc/arxius_i_gestio_documental/01_sistema_arxius_catalunya/Pla_d_arxius/Pla_arxius/TAULES-TERRITORIALS-resum.pdf

Participants segons titularitat de l'arxiu

■ Arxius públics ■ Arxius privats i empreses del sector ■ Altres

■ Arxius de la Generalitat
■ Arxius municipals
■ Arxius Consells comarcals
■ Arxius de les Diputacions
■ Xarxa d'Arxius de la Diputació de Barcelona
■ Arxius d'universitats

A banda, van prendre part en aquesta fase del procés participatiu dos grups autogestionats: el grup d'arxivers de les diputacions catalanes i el secretariat d'arxivers eclesiàstics de Catalunya. Els documents presentats consten també en la web.²

La segona fase del procés participatiu (juliol 2019)

El mes de juliol del 2019, previ debat en la comissió permanent del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental (reunió 12 de maig de 2019), la Direcció General del Patrimoni Cultural va publicar el marc de referència i va convocar **nou taules d'experts** a Barcelona amb els objectius, temes i professionals relacionats a continuació³.

Objectius

• Objectiu 1

Aprofundir en la diagnosi realitzada a les taules territorials (dins de la temàtica de cadascuna de les taules d'experts)

• Objectiu 2

Oferir els elements per a l'elaboració del Pla estratègic d'arxius i gestió documental 2021-2025:

- Debatre i identificar els continguts del futur pla estratègic: prioritats, línies d'actuació, actuacions i instruments
- És un objectiu rellevant del procés participatiu que les taules d'experts considerin la viabilitat i proposin les actuacions susceptibles d'ésser integrades en el pla estratègic d'arxius i gestió documental 2021-2025.
- Recomanar les actuacions que siguin necessàries per assolir els objectius de la visió estratègica dels arxius i la gestió documental en l'horitzó 2030
- Si s'escau, proposar els canvis que es considerin indispensables en la normativa actual per poder assolir els objectius acordats

2

https://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/arxius_i_gestio_documental/sistema_d_arxius_de_catalunya_sac/Pla_Arxiu/documentacio-complementaria/index.html

3

https://cultura.gencat.cat/web/.content/dgpc/arxius_i_gestio_documental/01_sistema_arxius_catalunya/Pla_d_arxiu/Pla_arxiu/TAULES-DEPERTS_marc-de-referencia.pdf

Temes

1. Els arxius del segle XXI

Objecte: Pensar el rol i la funció dels centres i serveis d'arxiu en l'actual moment de canvi. Serveis que han de prestar a les pròpies organitzacions i a la ciutadania. Com ha de ser la governança dels arxius, dimensionament i recursos. Serveis compartits. Cooperació amb les altres institucions que conserven patrimoni.

Experts assistents: Ramon Alberch, Agustí Alcoberro, Carles Agustí, Àngels Bernal, Joan Boadas, Anna Lorente, Roser Latorre, Remei Perpinyà, Julio Quílez, Joan Soler, Erola Simon, Eugènia Serra.

2. Els arxivers del segle XXI

Objecte: Pensar el moment actual i el desenvolupament futur de la professió. Definir els diferents perfils professionals que requereixen els arxius i serveis d'arxiu, competències, funcions i tasques. Necessitats formatives a nivell acadèmic i de formació continua. Accés a l'exercici professional.

Experts assistents: Jordi Andreu, Marta Arderiu, Pere Canela, Montserrat García-Alsina, Francesc Giménez, Alfred Mauri, Joan Pérez Ventayol, Marina Solé.

3. La indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades

Objecte: Conèixer el sector empresarial i professional relacionat amb la gestió d'arxius, gestió documental i gestió i explotació de dades. Funcions i tasques que desenvolupen els arxivers i gestors de documents. Definir possibles estratègies conjuntes. Pensar millores en els processos d'externalització i contractació de serveis per part de les administracions.

Experts assistents: Mònica Camins, Pep Casas, Olga Giralt, Carla Meinhardt, Bibiana Palomar, Albert Portugal, Albert Pujadas, Raül Rabionet, Antoni Rendé, Susana Segura, Vanesa Verdugo.

4. Conservació i preservació del patrimoni documental

Objecte: Estratègies i mesures compartides de protecció del patrimoni documental. Gestió i actualització de les col·leccions i detecció dels àmbits d'actuació prioritària. La descripció en el nou context tecnològic. Digitalització i preservació segura dels arxius digitals.

Experts assistents: Núria Bosom, Irene Brugués, Andreu Carrascal, Marta Gavernet, Gemma Goicoechea, Ingrid Gómez, Meritxell Inaraja, Aniol Maria, Imma Navarro, Raimon Nualart, Ramon Planes, Pau Saavedra, Glòria Vilella.

5. Administració electrònica i gestió documental

Objecte: Com respondre a l'impacte de l'administració electrònica sobre la gestió documental, reptes i actuacions prioritàries. Els sistemes integrals de gestió documental electrònica. Gestió de la informació digital.

Experts assistents: Montserrat Beltran, Sergi Borralló, Salvador Cabré, Montserrat Calvell, Pilar Campos, Teresa Cardellach, Gemma Carretero, Miquel Casademont, Roger Corts, Pilar Cuerva, Illana Giner, Sergi Molí, Raimon Nualart, Jaume Sardà, Ramon Saball, Maria Utgés.

6. Accés a la informació i transparència

Objecte: El paper dels arxius en la governança de la informació. Estratègies dels arxius per fer efectius i compatibles els drets d'accés a la informació, transparència i protecció de dades. Coordinació dels organismes reguladors de l'accés, la transparència i la protecció de dades.

Experts assistents: Nacho Alamillo, Mercè Aymerich, Rosa Cruellas, Joaquim Dorda, Maria Teresa Ferrer, Ruth Molina, Ascen Moro, Carles San José, Xesca Serra, Àgatha Solernou.

7. La funció social i cultural dels arxius

Objecte: Pensar l'entorn social i tecnològic dels arxius, identificar els diferents perfils d'usuaris i les seves necessitats. Millorar les eines de cerca i gestió de la informació. Noves estratègies de difusió i màrqueting. Arxius, educació, memòria i reparació.

Experts assistents: Montserrat Bailac, Sònia Blasco, Alan Capellades, Concha Catalán, Gerard Corbella, Mari Carmen Jiménez, Josep Lladós, Rosa Lluch, Gerard Mercadé, Francesc Olivé, Pilar Reverté, Pilar Sáez, Josep Santesmases, Alexis Serrano, Josep Vives.

8. La projecció dels arxius catalans a l'exterior

Objecte: La projecció institucional dels arxius catalans en el context actual de globalització i obertura. Com reconèixer i optimitzar l'activitat professional dels arxiviers catalans en els organismes internacionals. Mesures de protecció del patrimoni documental conservat a l'exterior. Impuls a la cooperació internacional en els àmbits de protecció i gestió dels arxius en el marc de l'Agenda 2030.

Experts assistents: Antònia Andújar, Fina Solà, Andreu Carrascal, Núria Carreras, Anahí Casadesús, Marina Falcó, Carme Gual, David Iglesias, Marta Munuera, Lluís Puig, Fina Solà, Marc Torras, Susanna Vela.

9. Organització del Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC)

Objecte: Pensar els diferents models d'organització del SAC a partir dels principis de reconeixement dels diferents actors, diversitat, inclusió, cooperació i respecte institucional. Els arxius i l'acció en el territori. Recursos compartits. Mesures de suport als arxius municipals. Actualització de la Llei 10/2001 d'arxius i documents.

Experts assistents: Joan Boadas, Joaquim Borràs, Aurèlia Cabot, Isabel Campos, Gustau Castañer, Ricard Ibarra, Joaquim Nadal, Joan Nespleda, Bibiana Palomar, Ramon Palou, Mariluz Returerta, Vicenç Ruiz, Josep Maria Sans i Travé, Joan Soler, Jordi Vilamala, Jaume-Enric Zamora.

El total d'experts convocats és de 111.

Valoració i conclusions del procés participatiu

Valoració

- ✓ Convocats per la Generalitat, **348 professionals** representants de la diversitat del món de l'arxivística s'han aplegat per a debatre obertament sobre el present i el futur del sector.
- ✓ Cal posar de relleu el suport i sinèrgies que s'ha tingut amb l'Associació d'Arxiviers i Gestors de Documents de Catalunya, que va prendre part molt activa en la convocatòria i mobilització.
- ✓ En resposta a la demanda del govern, el procés participatiu va permetre comunicar les preocupacions, els neguits i les expectatives del col·lectiu en un ambient positiu i distès i, en aquest sentit, ha posat sobre la taula una problemàtica força allargada en el temps. El col·lectiu professional s'ha expressat i ha plantejat al govern un seguit de propostes perquè siguin tingudes en compte en la planificació de les polítiques públiques.
- ✓ El procés participatiu ha permès l'emergència d'una diagnosi molt precisa que el col·lectiu professional té si mateix. Així, s'ha posat de relleu l'important canvi generacional que està experimentant la professió, l'amplitud de funcions i tasques que estan realitzant els arxiviers avui en dia i la diversitat de situacions professionals i laborals. Ens trobem davant d'un col·lectiu professional conscient del moment present, que pensa el seu futur, que demana respostes vàlides a la profunditat i al ritme accelerat dels canvis i que li preocupa la manca de suport institucional i d'estructures sòlides per part del SAC.

Conclusions per àmbits de debat

Els arxius del segle XXI

✓ S'han originat **diverses especialitzacions dels arxiviers**, que van des d'aquells que desenvolupen les tasques en arxius històrics fins als que es dediquen a la gestió documental i de processos en serveis transversals de l'administració i empreses. La percepció de la professió és que es necessiten més especialitzacions per afrontar les tasques cada vegada més diverses i àmplies i que s'han d'actualitzar les plantilles. Es considera necessari treballar a favor d'una visió holística, integradora i plural de la professió i es demana a les administracions que adoptin també aquesta visió integral i la incorporin en les seves polítiques.

Els arxiviers del segle XXI

✓ La **formació** és manifestament insuficient per a la realitat i les necessitats presents i futures del col·lectiu, particularment en l'àmbit de la tecnologia, i que s'han de vehicular plans d'adaptació i reciclatge amb urgència.

✓ Es donen importants **diferències laborals**, en quan a condicions contractuals, remuneració i expectatives de carrera professional, entre els professionals públics i els del sector privat i, pel que fa als primers, també entre els que estan adscrits a l'àmbit de la Cultura i els que no ho estan.

La indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades

✓ S'ha posat de relleu el **desconeixement** de les tasques que realitzen els arxiviers –o assimilats– en les empreses i la **desconnexió** entre les administracions –almenys de l'administració cultural– i l'important sector empresarial dels àmbits de la informàtica, la gestió documental, la informació i les dades.

✓ Potenciar la **col·laboració** entre els sectors públic i privat per afavorir la **innovació** i la generació de nous productes i serveis.

Conservació i preservació del patrimoni documental

✓ Vetllar per la conservació del patrimoni documental a partir d'una **visió de futur**. Es reclamen estratègies de preservació, restauració i inventari; la clarificació de les polítiques d'adquisició de fons; i l'adopció de solucions tecnològiques per a la preservació digital.

Administració electrònica i gestió documental

✓ Establir el model marc de gestió documental en el context de l'administració electrònica, que inclogui la planificació, la producció, la gestió i la governança de les dades i que prevegi les condicions d'accés als documents generats digitalment.

Accés a la informació i transparència

✓ Harmonitzar i precisar l'aplicació del règim d'accés a la informació i a les dades per tal de donar resposta als canvis legals produïts i facilitar la tasca dels professionals.

La funció social i cultural dels arxius

✓ **Pensar què han de ser els arxius en la societat del segle XXI** i quina presència social ha de tenir. En aquest punt es planteja la necessitat d'estudiar els públics, de capgirar les estratègies de difusió oferint productes menys generalistes, adaptar els estàndards de descripció als entorns digitals, crear cercadors i portals potents i integrats i promoure la reutilització i l'explotació de dades.

La projecció dels arxius catalans a l'exterior

✓ Donar resposta institucional a la realitat creixent de la **projecció** i la **cooperació internacional** en l'àmbit dels arxius.

Organització del Sistema d'Arxius de Catalunya

✓ Impulsar la **coordinació i cooperació** entre les diferents administracions titulars d'arxius i xarxes d'arxius. Acordar el suport que s'ha de donar necessàriament als arxius locals i el rol dels arxius comarcals i dels arxiviers itinerants.

✓ Adoptar **mesures per incorporar realment els arxius catalans en el SAC**. Mesures específiques per als arxius de poblacions de menys de 10.000 habitants, els arxius estatals –particularment l'Arxiu de la Corona d'Aragó-, els arxius eclesiàstics i els arxius privats.

✓ Definir el futur del **Sistema d'Arxius de Catalunya**. Hi ha un problema de percepció del SAC manifestat per molts dels integrants del sistema. Totes les qüestions tractades conflueixen aquí. Des del sector professional es demana el desenvolupament ple de la **Llei d'arxius i documents** de l'any 2011, sinó la seva revisió i fins i tot una nova llei que ja seria d'arxius, gestió de documents, informació i de dades. Qui ha d'estar al front d'aquesta complexitat? Hi ha un clam de base dels arxiviers catalans perquè la Generalitat de Catalunya millori la capçalera del SAC amb l'objectiu d'ampliar el seu rang i afavorir la visibilitat i el lideratge. Un òrgan visible i amb autoritat, que lideri i coordini el sistema respectant l'autonomia dels seus components. Aquí les propostes van, des de la recuperació de la desapareguda subdirecció general d'arxius, fins a l'aprovació per llei d'una Autoritat Catalana d'Arxius independent del govern i incardinada en l'estructura del Parlament de Catalunya al costat de la resta d'organismes encarregats de vetllar pels drets fonamentals dels ciutadans.

Principis inspiradors del pla d'arxius i documents sorgits del procés participatiu

1 DRETS FONAMENTALS DE LA CIUTADANIA

El gaudi del patrimoni documental i l'accés a la informació continguda en els arxius són drets fonamentals dels ciutadans.

2 UNIVERSALITAT DE L'ACCÉS

La política documental i arxivística es fonamenta en el principi d'accés universal als documents i a la informació d'acord amb la normativa legalment aplicable.

3 POLÍTIQUES PÚBLIQUES I COOPERACIÓ INSTITUCIONAL

La gestió dels arxius, dels documents i de la informació es considera un element estratègic i part fonamental de l'acció pública. El seu desenvolupament exigeix l'acord i la concertació de les administracions titulars dels arxius i les xarxes d'arxius.

4 VISIÓ SISTÈMICA

El Sistema d'Arxius de Catalunya és l'eina fonamental dels poders públics per a ordenar, impulsar i projectar la gestió documental i el patrimoni arxivístic de Catalunya.

5 PROTECCIÓ

La protecció dels elements que integren el patrimoni documental català es fa a partir d'una visió de futur i amb el desenvolupament de polítiques actives i integrals de prevenció i conservació.

6 RECONeixEMENT DELS PROFESSIONALS I DE LES EMPRESES

El principal actiu del sector dels arxius i la gestió de documents són els professionals i les empreses que conformen el seu capital humà.

7 TREBALL EN XARXA

Els arxius i serveis d'arxiu són entorns atractius que fomenten la cooperació interprofessional, el treball en xarxa, la innovació i la creació.

8 CONEIXEMENT I MEMÒRIA

Els arxius catalans són centres de coneixement, investigació i educació relacionats amb el seu entorn i territori. Generen productes i experiències que reflecteixen la diversitat social i les narratives plurals de la història de Catalunya.

9 PERSPECTIVA DE GÈNERE I MINORIES

Els arxius catalans fomenten activament la visualització de les dones en la història i la societat catalanes. L'acció dels arxius és inclusiva i promou el reconeixement dels drets de les minories socials de tot tipus.

10 PROJECCIÓ EXTERIOR

Els arxius i el patrimoni documental que custodien participen en la promoció internacional de la societat catalana, els seus valors, el seu patrimoni i la seva història.

Proposta d'eixos estratègics del pla d'actuacions 2021-2025

Primer. **GESTIÓ DOCUMENTAL, ACCÉS A LA INFORMACIÓ I PRIVACITAT**

Promoure el model marc de gestió documental en el context de l'administració electrònica, que inclogui la planificació, la producció, la gestió i la governança de les dades, l'accés i la transparència, amb l'objectiu de garantir els drets dels ciutadans i assegurar la funció pública dels arxius.

Segon. **CONSERVACIÓ I PRESERVACIÓ DEL PATRIMONI**

Garantir la preservació i conservació de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les edats, formats i suports.

Tercer. **COMUNICACIÓ I PARTICIPACIÓ**

Millorar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials i educatives en consonància a les demandes i interessos de la ciutadania.

Quart. **EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES**

Reforçar els equipaments arxivístics a partir del treball en xarxa, la coordinació, la compartició de recursos i la creació de serveis transversals.

Cinquè. **FORMACIÓ**

Definir un model de desenvolupament i consolidació de la formació i de la carrera professional dels arxiviers i dels professionals vinculats a l'arxivística, la gestió documental i la gestió de dades.

Sisè. **SISTEMA I MODEL DE GOVERNANÇA**

Consolidar i adequar el Sistema de Arxius de Catalunya (SAC) per a fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat i que abasti el conjunt del país.

Setè. **EMPRESA I INNOVACIÓ**

Potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació i la dinamització de nous productes i serveis.

Vuitè. **INTERNACIONALITZACIÓ**

Impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país i donar suport a la presència dels professionals a l'exterior.

ANNEXOS

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Annex 1. Centres, institucions, empreses i entitats que han intervingut en el procés participatiu

Arxius i serveis d'arxiu

Arxius Centrals dels departaments d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència; Interior; Polítiques Digitals i Administració Pública; Treball, Afers Socials i Famílies. **Arxius Centrals Administratius** de l'Agència Catalana de l'Aigua; Terres de l'Ebre. Arxiu Central Administratiu i de Gestió de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, S.A. Arxiu Central de la Diputació de Lleida. Arxiu Central del Registre Civil de Barcelona. **Arxiu Central de l'Audiència Provincial i dels Jutjats** de Girona, Lleida i Tarragona. **Arxiu Central dels Jutjats** d'Arenys de Mar; Barcelona comarques; Figueres; Sabadell i Mollet del Vallès; Terrassa; Tortosa. **Arxius Comarcals** de l'Alt Camp, Alt Empordà, Alt Urgell, Alt Penedès, Anoia, Bages, Baix Camp, Baix Ebre, Baix Empordà, Baix Llobregat, Baix Penedès, Berguedà, Cerdanya, Conca de Barberà, Garraf, Garrotxa, Maresme, Noguera, Osona, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Pla d'Estany, Pla d'Urgell, Ribera d'Ebre, Ripollès, Segarra, Selva, Solsonès, Terra Alta, Urgell, Vallès Occidental, Vallès Oriental. **Arxius de la Delegació del Govern** a Girona i Tarragona. **Arxiu de la Societat General d'Aigües de Barcelona**. **Arxius del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya** a Barcelona, Girona i Tarragona. **Arxiu del Consorci Hospitalari de Vic**. **Arxiu de l'Institut dels Germans Maristes**. **Arxiu de la Regió Policial Central**. **Arxiu de la Seu de Manresa**. **Arxius Diocesans i/o Capitulars de Barcelona**, Lleida i Girona. **Arxiu de l'Escola Pia de Catalunya**. **Arxiu Episcopal de Vic**. **Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya**. **Arxiu General d'Aran**. **Arxiu General de les diputacions** de Barcelona, Girona i Tarragona. **Arxiu General del Museu Marítim de Barcelona**. **Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona**. **Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya**. **Arxiu Històric** de Girona, Lleida i Tarragona. **Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona**. **Arxiu Històric de Protocols de Barcelona**. **Arxiu Judicial de Barcelona Comarques i Girona**. **Arxiu Judicial Territorial de Girona**. **Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià (Poblet)**. **Arxiu Multijurisdiccional de Barcelona**. **Arxius Municipals** d'Abrera, Badalona, Barcelona, Begur, Caçà de la Selva, Caldes de Montbui, Cambrils, Canet de Mar, Castellbisbal, Castelldefels, Castelló d'Empúries, Cubelles, Esterrri i Valls d'Àneu, la Garriga, Gavà, Girona, Granollers, Llançà, Lleida, Lloret de Mar, Manlleu, Matadepera, Mataró, Mollet del Vallès, Montornès del Vallès, Olot, Parets del Vallès, Reus, Roses, Sabadell, Salt, Santa Coloma de Gramenet, Santa Cristina d'Aro, Sant Andreu de la Barca, Sant Boi de Llobregat, Sant Carles de la Ràpita, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, Sant Pol de Mar, Seu d'Urgell, Tarragona, Terrassa, Torelló, Torredembarra, Torroella de Montgrí, Viladecans, Vilafranca del Penedès, Vilassar de Mar. **Arxiu Nacional d'Andorra**. **Arxiu Nacional de Catalunya**. **Centre de Documentació de l'Orfeó Català**. **Centre de la Imatge de la Diputació de Girona**. **CDRI Ajuntament de Girona**. **Coordinadora gestió i despatx Oficina del President de la Generalitat**. **Oficina d'administració electrònica i gestió documental de la Universitat de Barcelona**. **Servei d'Arxiu i Gestió de Documents de la Universitat de Lleida**. **Servei d'Arxiu i Llegats de l'Institut d'Estudis Ilerdencs**. **Servei d'Informació i Documentació del Comissionat d'Acció Exterior de la Unió Europea**. **Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de**

Barcelona. Unitat d'Arxiu i Gestió Documental de l'Agència Catalana de la Joventut. Unitat de Gestió Documental, Arxiu i Registre de la Universitat de Girona.

Institucions acadèmiques, científiques i culturals

Biblioteca de Catalunya. Centre de Visió per Computador (UAB). Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (UAB). Facultat de Biblioteconomia i Documentació (Universitat de Barcelona). Facultat de Dret (Universitat de Barcelona). Institut Ramon Montaner. Museu Nacional d'Art de Catalunya. Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Universitat Oberta de Catalunya

Associacions i entitats privades

Arxivers sense Fronteres. Associació d'Arxivers i Gestors de Documents de Catalunya. Associació de Conservadors-Restauradors de Catalunya. Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de l'Administració Local. Comitè ISO internacional TC46/SC11. Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. Federació de Monges Benedictines de Catalunya. Grup de Recerca de Cerdanyola del Vallès. Innovation Human Ryghts. Monestir de Sant Pere de les Puel·les. Secretariat d'Arxius Eclesiàstics de Catalunya.

Empreses i professionals autònoms

ACPV. Comunicació i màrqueting museus. Atic. Arqueologia del Punt de Vista. Astrea. Audifilm. Dinser. Doctodata. Editorial Ara Llibres. Everis. Logisdoc. MagmaCultura. Nubilum. Pont i & Partners SLP. Sergi Alonso. Vconsultia. Vidimus.

Institucions i organismes públics

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. Agència Catalana del Patrimoni Cultural. Agència Catalana de Protecció de Dades. Àrea Metropolitana de Barcelona. Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública. Consell Comarcal de la Conca de Barberà. Consorci del Sistema Universitari de Catalunya (CSSUC). Consorci Administració Oberta de Catalunya. **Departaments** d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència; Treball, Afers Socials i Famílies; Cultura; Justícia; Polítiques Digitals i Administració Pública; Presidència. Grup d'Experts en documents fotogràfics i audiovisuals del Consell Internacional d'Arxius. Institució Ramon Muntaner. Institut Cartogràfic de Catalunya. Institut Ramon Llull. Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. Secció Arquitectura del Consell Internacional d'Arxius. Secció Arxius Notarials del Consell Internacional d'Arxius. Secció d'Esports del Consell Internacional d'Arxius. Consell Comarcal Conca de Barberà. Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona

Annex 2. Propostes de les taules d'experts⁴

Resum de propostes i accions de la **Taula d'experts 1: Els arxius dels s. XXI**

- Analitzar l'adscripció i el rang dels arxius a nivell orgànic de l'administració així com la relació entre els diferents tipus d'arxius i les administracions de que depenen (Diputacions, Ajuntaments, Generalitat).
- Normalitzar i estandarditzar les metadades per poder gestionar i compartir la informació de forma sistemàtica dins de tot el sistema d'arxius, això com tenir dades de qualitat i integrades que doni resposta a totes les necessitats de l'administració.
- Definir estratègies d'accés i ús de la informació pels arxius del segle XXI.
- Aconseguir que els arxius estiguin representats en tota la definició i gestió de l'administració electrònica, així com definir i establir mecanismes d'interrelació amb estructures transversals com ara la gestió de la RGPD i la transparència.
- Crear una estructura que virtualitzi els arxius de Catalunya per donar accés a la informació des de qualsevol punt, independitzant del lloc on està físicament la informació.
- Definir una base metodològica i teòrica a la formació de la arxivística.
- Definir un mapa de recursos i experteses del sistema d'arxius per a definir centres de referència de diferents àmbits que donin suport a tot el sistema d'arxius de Catalunya.
- Establir procediments de treball per projectes pels arxius de Catalunya amb l'objectiu d'optimitzar i racionalitzar recursos.
- Establir mecanismes per a crear un sistema d'arxius en xarxa i distribuït, definint el rol i funció dels diferents tipus d'arxius, confiant programes de treball a les administracions que ja hi treballen i tenen expertesa en un àmbit determinat.
- Definir una nova estructura del sistema d'arxius que tingui autoritat i transversalitat.
- Crear un laboratori que analitzi el paper dels arxivers en el futur de les xarxes socials, a les organitzacions i la seva relació amb diferents col·lectius complementaris, especialment tecnològics, és a dir, disposar d'un entorn que reflexioni sobre el paper dels arxius i planifiqui accions a mig i llarg termini.
- Planificar una nova llei d'arxius que reculli i defineixi la funció dels arxius al segle XXI, així com un catàleg de funcions pels arxivers.
- Definir temes d'interès per la ciutadania i generar informació de forma automatitzada pels usuaris.

⁴ Podeu consultar els resums íntegres de les taules d'experts a :
https://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/arxius_i_gestio_documentoal/sistema_d_arxius_de_catalunya_sac/Pla_Arxius/resums-de-les-taules-dexperts/index.html

- Establir mecanismes de suport als municipis de menys de 10.000 habitants ,que són la majoria, del territori per evitar tenir arxius a dues velocitats.

Resum de propostes i accions de la **Taula d'experts 2: Els arxivers del s. XXI**

- Realitzar un mapa de la formació continuada disponible pels arxivers per poder definir les mancances i necessitats a fi de dissenyar una resposta de formació adaptada a les necessitats existents.
- Analitzar les necessitats actuals dels arxivers i estudiar si l'oferta formativa actual a nivell de grau dona resposta a les necessitats de la professió, de forma que es pugui realitzar una proposta per a modificar els estudis universitaris a les necessitats presents i futures.
- Atendre al relleu generacional i donar resposta a les noves necessitats i perfils que es demanden als arxivers.
- Incloure conceptes d'arxivística en graus de tecnologies de la informació i en graus relacionats amb la funció pública per ampliar la base formativa dels arxivers. Així mateix, incloure conceptes i formació sobre funció pública en graus relacionats amb arxivística.
- Establir un diàleg amb l'AQU per definir opcions formatives de grau perquè donin resposta tant a l'administració pública com al sector privat vinculats en relació als arxius.

Resum de propostes i accions de la **Taula d'Experts 3: La Indústria dels Arxius.**

- Establir guies pel sector dels arxius de contractació pública en el que es defineixi el procés de licitació, validació, homologació i seguiment de contractes i proveïdors.
- Centrar i agrupar contractacions i relacions amb la indústria a través de xarxes com les Diputacions i la XAC, de manera que es pugui sistematitzar i optimitzar el procés de contractació.
- Definir les eines que la Generalitat desenvoluparà en l'administració electrònica i els límits de contractació de la indústria privada en aquest àmbit, a fi de poder sistematitzar i racionalitzar el desplegament de sistemes i programaris relacionats amb l'administració electrònica.
- Establir mecanismes perquè la formació d'arxivers s'apropi a les necessitats del sector privat i no estiguin exclusivament centrades en la part pública.
- Introduir a la formació acadèmica eines de mesura de l'impacte de la gestió documental i l'arxiu en la indústria privada en termes d'organització i finances per a fer més atractiva la professió al sector privat.
- Establir mecanismes de *Lobby* cap a la indústria des de l'Associació d'Arxivers de Catalunya per a fomentar una major relació amb el sector privat.
- Crear sistemes d'estandardització de dades obertes i normalitzar la informació entre diferents arxius per a poder establir estratègies d'explotació de continguts que obrin noves vies de col·laboració amb la indústria.

Resum de propostes i accions de la **Taula 4 d'experts: Conservació i preservació del patrimoni documental:**

- Catalogar i inventariar els fons per poder establir prioritats i pla d'acció tenint una visió de conjunt de tots els arxius del SAC.
- Definir recursos i infraestructures existents per crear una xarxa de recursos compartits per preservació, conservació i restauració de fons.
- Definir una política d'ingressos i adquisició de fons que porti unida una política d'explotació de fons. Definir una política de bones pràctiques d'ingressos.
- Crear i implementar un pla de conservació preventiva.
- Crear un pla de preservació digital que inclogui la catalogació i classificació d'aquest fons i la prioritat de les actuacions així com la definició d'eines d'emmagatzematge i accions de difusió.
- Crear un pla de digitalització definint prioritats que inclogui estàndards, normatives i protocols a aplicar.
- Definir una estratègia d'explotació dels fons arxivístics.

Resum de propostes i accions de la **Taula 5 d'experts. Administració electrònica i gestió documental:**

- Llistar i definir les diferents solucions existents en la implementació de l'administració electrònica per definir el punt de partida que permeti definir un estàndard o estratègia comuna des del SAC. Definir eines comunes que els diferents arxius puguin personalitzar i adaptables a les diferents realitats però que estiguin incloses dintre d'un model únic.
- Adaptar un model de dades a partir de llei d'administració digital de la Generalitat de Catalunya.
- Crear grups de treball multidisciplinaris amb diferents administracions per a definir procediments comuns pel desplegament de l'administració electrònica.
- Definir un model de dades i de reutilització de la informació així com un model d'intercanvi d'aquestes.
- Estudiar una proposta de nova llei d'arxius que inclogui i integri un model de dades i la seva gestió, un pla de gestió documental i la preservació digital.
- Millorant les licitacions i la contractació de empreses externes en tot allò relacionat amb l'administració digital en aspectes com incloure als plecs l'obligació de la interoperabilitat dels sistemes.
- Avaluar la inclusió de les Diputacions a l'AOC i el Consell Nacional d'Arxius.

Resum de propostes i accions de la **Taula 6 d'experts. Accés a la informació i la transparència:**

- Establir una Autoritat de gestió de la informació a nivell de la Generalitat de Catalunya.
- Definir un model de governança de dades i la informació per l'administració de la Generalitat de la Catalunya.
- Crear grups de treball multidisciplinaris amb diferents administracions per a definir procediments comuns pel desplegament de l'administració electrònica i millorar els seus procediments de comunicació.
- Definir un mapa de recursos normatius per a tenir un marc de referència en tot allò relatiu a l'accés i la transparència.
- Crear i definir eines comunes a totes les administracions per desplegar l'administració electrònica: tramitadors, dades semiestructurades, conjunts de metadades, sistema de còpies autèntiques, etc.
- Adaptar les taules d'avaluació i classificació a l'administració electrònica.
- Definir un model de dades i de reutilització de la informació així com un model d'intercanvi d'aquestes.
- Estudiar una modificació o canvi normatiu vinculat als arxius històrics i l'accés a la informació de forma que el dret d'accés i la protecció de dades estiguin adaptats a la realitat dels arxius històrics.
- Definir un pla de formació que permeti als arxivers adquirir els coneixements necessaris en el desplegament de l'administració electrònica.

Resum de propostes i accions de la **Taula 7 d'experts: La funció social i cultural dels arxius:**

- Articular una col·laboració amb Ensenyament i Universitats per apropar els arxius als estudiants.
- Crear un centre de compartició de recursos didàctics d'arxius.
- Catalogar els fons únics de cada arxiu per posar en valor aquella documentació única que permet definir i crear una estratègia de difusió i comunicació enfocada al document autèntic històric.
- Fer un estudi per definir els usuaris dels arxius, els seus perfils i interessos.
- Potenciar arxius en línia i el portal d'arxius de Catalunya com gran eina de difusió dels arxius amb un cercador molt potent amb opcions de llenguatge natural, per millorar la descripció i cerca d'informació pels usuaris.
- Crear perfils dels arxius a les xarxes socials.
- Definir un protocol per afavorir els ingressos de fons privats.
- Realitzar un llistat de temes i fons d'informació a partir dels interessos de la ciutadania.
- Crear un repositori únic de fons digitalitzats.
- Fomentar una estructura en xarxa amb centres de recursos compartits entre arxius i altres agents del sistema com ara museus i biblioteques.
- Definir nous productes com ara: exposicions virtuals, informacions i mapes geolocalitzables, documentals interactius en línies, recorreguts bibliogràfics a partir de fons privats, entorns virtual d'aprenentatge, reconeguts de realitat augmentada, etc.
- Definir perfils multidisciplinaris que complementin als arxivers i permetin augmentar les col·laboracions amb altres col·lectius com ara museus, experts en continguts digitals, realitat virtual, etc, per explorar noves vies de treball i disseny de noves formes d'explorar i difondre els fons arxivístics.
- Fomentar dinàmiques d'innovació amb idees i iniciatives de diferents col·lectius per crear continguts i accions de difusió d'informació, cultura i coneixement.
- Revisar les polítiques de taxes i la reutilització de la informació.

Resum de propostes i accions de la **Taula 8 d'experts: La projecció dels arxius catalans a l'exterior.**

- Crear un centre de compartició de recursos d'internacionalització i d'accions realitzades.
- Catalogar els fons únics de cada arxiu per posar en valor aquella documentació única i/o diferencial per fer difusió internacional.
- Crear convenis per fomentar la mobilitat dels arxiviers, així com la cooperació internacional.
- Potenciar el portal d'arxius de Catalunya, així com adaptar-lo a diferents idiomes.
- Analitzar i potenciar accions associades al paper dels arxius a l'Agenda 2030.
- Definir una pla per fomentar participació dels arxius catalans en projectes de recerca.
- Establir una estratègia per organitzar congressos i trobades internacionals d'arxiviers a Catalunya.
- Estudiar alternatives per obtenir una partida pressupostària per internacionalització dels arxius catalans.

Resum de propostes i accions de la **Taula 9 d'experts: El Sistema d'Arxius de Catalunya:**

- Definir i analitzar la capçalera del SAC dotant-la d'una estructura i organigrama que representi als arxius i les seves necessitats davant dels òrgans polítics corresponents per a obtenir un compromís a llarg termini que permeti complir als arxius les seves tasques i funcions.
- Definir un SAC inclusiu que representi a tots els arxius de Catalunya (vinculats a la Generalitat, municipis, judicials, provincials, eclesiàstics, fons privats, etc.).
- Redefinir els criteris que regulen quan un municipi ha de tenir un arxiu, de forma que es modifiqui el criteri de població com a criteri base per definir quan un municipi ha de tenir arxiu.
- Definir una nova llei d'arxius que tingui en compte la nova realitat, com ara l'administració digital, i que permeti desenvolupar la capacitat inspectora i sancionadora del SAC.
- Millorar la coordinació i els procediments de treball entre totes aquelles institucions que tinguin arxius i fons d'arxius de forma que s'arribi a un model transversal i coordinat pel SAC que inclogui a totes aquestes institucions.
- Crear centres de referència al territori per la gestió del patrimoni dels arxius.
- Impulsar la formació continuada dels arxiviers així com crear equips i recursos interdisciplinaris.
- Consensuar i crear estàndards comuns entre tots els agents del sistema en la construcció i definició dels arxius, preservació, administració electrònica, etc.
- Catalogar i classificar els fons existents per permetre una gestió global d'aquests.
- Millorar la difusió dels arxius catalans així com potenciar les el portal d'arxius de Catalunya.
- Analitzar i actualitzar les categories professionals del cos d'arxiviers.